

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL X. X. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO NAGRINĖJIMO

2020 m. rugsėjo 24 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-384
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. liepos 12 d. pareiškėjas, tarpininkaujant nepriklausomam licencijuotam draudimo brokeriui UADBB „Aon Baltic“ (toliau – draudimo brokerių įmonė) su draudiku¹ Būsto ir gyventojų turto draudimo taisyklių (toliau – Taisyklės) pagrindu sudarė Būsto ir gyventojų turto draudimo sutartį, kurią patvirtina draudimo liudijimas Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Draudimo sutartis). Draudimo sutartimi apdraustas pareiškėjui priklausantis gyvenamasis namas, namų turtas ir civilinė atsakomybė, draudimo laikotarpis – nuo 2019 m. liepos 19 iki 2020 m. liepos 18 d., naudos gavėju paskirtas AB Šiaulių bankas.

2020 m. liepos 4 d. draudikas gavo pareiškėjo pranešimą apie šių metų liepos mėnesio 3 d. įvykusį įvykį, kurio metu į pareiškėjui priklausantį namą buvo įsilaužta, išdauziant lango stiklo paketą, ir pavogta šilumos siurblio įranga. Pareiškėjas paprašė atlyginti dėl įvykio atsiradusią žalą.

2020 m. liepos 29 d. raštu Nr. (*duomenys neskelbtini*) draudikas informavo pareiškėją, kad draudimo apsauga tokiam įvykiui pagal Draudimo sutarties sąlygas nebuvo suteikta, todėl draudikas priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju.

Pareiškėjas nesutinka su draudiko sprendimu įvykį pripažinti nedraudžiamuoju. Kreipimesi Lietuvos bankui pareiškėjas nurodo, kad draudimo liudijime aiškiai nurodomos rizikos, nuo kurių draudžiamas draudimo liudijime nurodytas turtas: audra, elektros įtampos svyravimas, kruša, nenumatytas potvynis, sniego slėgis, stiklo dūžis, transporto priemonės atsitrenkimas, ugnis, užliejimas, vagystė su įsilaužimu ir apiplėšimas, vandalizmas. Pareiškėjas teigia, kad, susipažinęs su draudimo liudijime nurodytomis sąlygomis, į kitas draudimo bendrovės nesikreipė, nes jį tenkino rizikos, nuo kurių draudžiamas turtas. Pareiškėjo vertinimu, susidaro keista situacija, nes draudimo liudijime nurodoma, kad namas yra apdraustas ir nuo vagystės su įsilaužimu, – tai įvardijama aiškiai, tiksliai, todėl sukuriama iliuzija, kad jei įvyks nelaimė, žala bus atlyginta. Pareiškėjas teigia, kad draudimo liudijimas buvo atsiųstas elektroninėmis priemonėmis, tačiau Taisyklių, kurių nuostatomis yra grindžiamas draudimo sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, kopija jam nebuvo atsiųsta, jam nebuvo nurodyta, kur būtų galima su Taisyklių sąlygomis susipažinti. Pareiškėjas mano, kad vien tai, jog draudimo liudijime yra nurodytas Taisyklių pavadinimas ir pažymėta, kad pareiškėjas sumokėjo įmoką už Draudimo sutartį, savaime nepatvirtina fakto, kad pareiškėjas buvo tinkamai supažindintas su Taisyklių sąlygomis ir draudikas tinkamai įvykdė jam teisės aktuose nustatytas pareigas. Kadangi pareiškėjas teigia nebuvo tinkamai supažindintas su Taisyklėmis, todėl, jo manymu, Taisyklės nėra laikytinos sudėtine Draudimo sutarties dalimi ir administruojant įvykį jos negali būti taikomos. Pareiškėjas teigia susipažinęs su draudimo liudijime surašytais draudžiamosiomis rizikomis, taip pat ir tuo, kad turtas yra draudžiamas nuo vagystės su įsilaužimu. Pareiškėjas nurodo papildomų sąlygų,

¹ Draudimo sutartis sudaryta su *Seesam Insurance AS*, veikiančia per Lietuvoje įsteigtą filialą, tačiau 2020 m. liepos 1 d. Baltijos šalyse veikiančios ne gyvybės draudimo bendrovės *Seesam Insurance AS* ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ užbaigė susijungimą ir tapo viena bendrove. Sujungus bendrovės *Seesam Insurance AS* klientus pagal galiojančias draudimo sutartis ir taisykles toliau aptarnaus ADB „Compensa Vienna Insurance Group“.

kuriomis, jo teigimu, draudikas dabar manipuliuoja, neperskaitęs, nes nespėjo. Kreipimesi pažymima, kad jei pareiškėjas būtų turėjęs galimybę susipažinti su Taisyklėmis, šios Draudimo sutarties jis nebūtų sudaręs. Kreipimesi taip pat nurodoma, kad 2019 m. liepos 18 d. pareiškėjas gavo prašymą sumokėti draudimo įmoką pagal Draudimo sutartį. Tuo metu, pareiškėjo teigimu, galutinio sprendimo dėl Draudimo sutarties sudarymo jis dar nebuvo priėmęs, nes ieškojo draudimo konsultantų, kurie galėtų išsamiai paaiškinti draudimo sudarymo aplinkybes. Pareiškėjo teigimu, jo žmona, visiškai nežinodama Draudimo sutarties sudarymo aplinkybių, 2019 m. liepos 9 d. iš savo asmeninės banko sąskaitos sumokėjo draudimo įmoką, pareiškėjo net neinformavusi. Tai, pareiškėjo vertinimu, reiškia, kad draudikas visiškai nekontroliuoja sutarčių sudarymo eigos, nes draudimo sutartį gali sudaryti vienas asmuo, o apmokėti kitas, todėl iškyla klausimas, kas yra tikroji Draudimo sutarties šalis. Kreipimesi pareiškėjas prašo rekomenduoti draudikui apskaičiuoti ir išmokėti draudimo išmoką.

Draudikas nesutinka tenkinti pareiškėjo reikalavimo. Atsiliepime Lietuvos bankui nurodoma, kad iš draudikui pateikto draudimo brokerių įmonės paaiškinimo matyti, kad būtent AB Šiaulių bankas, kurio naudai įkeistas apdraustas turtas, inicijavo draudimo pasiūlymo pareiškėjui pateikimą. Susirašinėjime su draudimo brokerių įmone AB Šiaulių bankas nurodė, kad įkeistas pastatas yra dar tik statomas, pateikė jo nuotraukas, o draudimo brokerių įmonė AB Šiaulių bankui nurodė, kad kol pastatas bus statomas, galios tik ugnies, audros, potvynio, sniego slėgio ir krušos rizikos. Remdamasis atsiliepime dėstomomis aplinkybėmis, AB Šiaulių banko atstovas atsakė, jog klientą (pareiškėją) tenkina draudimo sąlygos ir jis sutinka sudaryti Draudimo sutartį, todėl tą pačią dieną draudimo brokerių įmonė banko atstovui išsiuntė draudimo liudijimą, sąskaitą ir Taisykles. Taigi, draudiko teigimu, prieš sudarant Draudimo sutartį, draudikui buvo pateikta informacija, kad apdraudžiamas būstas yra ne nuolat gyvenamas ir jame vyksta statybos, remonto darbai, todėl draudikas, siekdamas išvengti tokio ginčo ir kartu siekdamas aiškumo klientui, draudimo liudijimo skiltyje „Papildomos sąlygos“ pakartojo standartines sąlygose (Taisyklėse) įtvirtintą nedraudžiamąjį įvykį: „kol pastatas nėra baigtas statyti ar yra vykdomi statybos, rekonstrukcijos, kapitalinio remonto darbai, galioja tik ugnies rizika. Kai toks pastatas yra užbaigtomis sandariomis išorinėmis konstrukcijomis (sienos, langai, durys), turtui taip pat galioja audros, potvynio, sniego slėgio ir krušos rizikos.“ Net atsižvelgus vien į draudimo liudijime pateiktą informaciją, draudiko vertinimu, neturi didelės teisinės reikšmės tai, ar pareiškėjas faktiškai susipažino su Taisyklėmis, nes visos šiam ginčui aktualios nuostatos yra aiškiai pakartotos draudimo liudijime, o Taisyklių tekste, būtent kalbant apie nurodytą įvykį ir pareiškėjo apsisprendimą sudaryti Draudimo sutartį, iš esmės nepateikta daugiau ir išsamesnės informacijos. Draudiko manymu, nuosekliai perskaičius pareiškėjui pateiktą draudimo liudijimą, yra aišku, kad kol apdraustas pastatas nėra baigtas statyti, jam nėra taikoma vagystės rizika. Atsiliepime taip pat pažymima, kad aptariamasis nedraudžiamasis įvykis, pakartotas draudimo liudijime, yra standartinė draudimo sąlyga, todėl draudikas pareiškėjo nebaigtam statyti ir negyvenamam namui negalėjo pasiūlyti platesnės draudimo apsaugos. Kad pastatas yra statomas, draudikui buvo atskleista prieš sudarant Draudimo sutartį, todėl visos rizikos buvo įvertintos ir pagal jas apskaičiuota draudimo įmoka, todėl draudikas teigia negavęs didesnės draudimo įmokos už riziką, kuri neva nebuvo apdrausta. Draudikas taip pat nesutinka su pareiškėjo teiginiais, kad Taisyklių negalima rasti draudiko interneto tinklapyje. Draudikas paaiškino, kad su pareiškėju Draudimo sutartį sudariusi *Seesam Insurance AS* ir draudikas nuo 2020 m. liepos 1 d. tapo viena bendrove, tačiau, nepaisant to, kad *Seesam Insurance AS* nustojo veikti, surinkę *Seesam Insurance AS* interneto adresą, klientai automatiškai nukreipiami į specialų draudiko interneto puslapį, kuriame iš karto pateikiama aiški informacija *Seesam Insurance AS* klientams apie įvykusį susijungimą, ką *Seesam Insurance AS* klientai turėtų žinoti apie perimamas teises ir pareigas, atsitikus įvykiui, ir pan., ir pirmame puslapyje žemiau pateikiamos visos nuorodos į draudimo taisykles. Atsižvelgdamas į tai, draudikas mano, kad tinkamai įvykdė savo pareigą viešinti Draudimo sutarčiai taikytinas Taisykles.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų

vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Remiantis prašyme nagrinėti vartojimo ginčą ir atsiliepiame į jį dėstomomis aplinkybėmis, ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir tuo pagrindu atsisakyti mokėti draudimo išmoką.

Draudikas savo sprendimą grindžia Taisyklių 8.1.13 papunkčio sąlyga, pagal kurią nedraudžiamuoju įvykiu laikomas apdrausto turto sunaikinimas ar sugadinimas „kol pastatas (patalpa) nėra baigtas statyti (nėra oficialiai pripažintas tinkamu naudoti) arba yra vykdomi statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto darbai, pastatams (patalpoms) ir namų turtui galioja tik ugnies draudimo rizika. Kai pastatas (patalpa) yra pilnai užbaigtomis ir sandariomis išorinėmis konstrukcijomis (t. y. sienomis, langais, durimis, stogu), tuomet apdraustam turtui galioja ir audros, nenumatyto potvynio, sniego slėgio ir krušos rizikos, kaip jos aprašytos Taisyklių 7 skyriuje. Šis punktas negalioja, jei yra apdraudžiamas pastatas (patalpa), kuriame yra nevykdomi ir baigti statybos ar remonto darbai ir kuriame yra nuolatos gyvenama.“ Iš esmės analogiška nuostata yra įtvirtinta ir draudimo liudijime prie „Papildomų sąlygų“. Pareiškėjas neginčija aplinkybės, kad 2020 m. liepos 3 d. įvykis (vagystė iš apdrausto turto) atitinka Taisyklių 8.1.13 papunkčio sąlygoje įtvirtintą nedraudžiamojo įvykio apibrėžimą, tačiau teigia, kad nebuvo supažindintas su Taisyklių sąlygomis (Taisyklių kopija jam nebuvo įteikta), todėl mano, kad Taisyklės nagrinėjamu atveju negali būti laikomos pareiškėjo ir draudiko sudarytos Draudimo sutarties dalis.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas draudikui keliamą reikalavimą grindžia nesupažindinimo su Taisyklėmis aplinkybe, pažymėtina, kad, pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) CK 6.154 straipsnio 1 dalį, sutartis yra dviejų ar daugiau asmenų susitarimas sukurti, pakeisti ar nutraukti civilinius teisinius santykius, kai vienas ar keli asmenys įsipareigoja kitam asmeniui ar asmenims atlikti tam tikrus veiksmus (ar susilaikyti nuo kitų veiksmų atlikimo), o šie įgyja reikalavimo teisę. Taigi, sutarties esmė – šalių susitarimas, pasiektas suderinus jų valią.

Sutarties sudarymo procedūra reglamentuota CK 6.162–6.187 straipsniuose. CK 6.162 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad sutartis sudaroma pateikiant pasiūlymą (oferta) ir priimant pasiūlymą (akceptas) arba kitais šalių susitarimą pakankamai įrodančiais veiksmais. Akceptu laikomas akceptanto pareiškimas arba kitoks jo elgesys, kuriuo pareiškiamas ofertos priėmimas. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2011 m. rugsėjo 26 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-353/2011, pasisakydamas dėl sutarties sudarymą reglamentuojančių teisės normų aiškinimo ir taikymo, konstatavo: tam, kad būtų pripažinta, jog akceptantas priėmė ofertą ir sutartis laikoma sudaryta, būtinas aiškus ir besąlygiškas jo sutikimas su oferento pateiktu pasiūlymu, pareiškiamu oferentui. CK 6.990 straipsnyje, reglamentuojančiame draudimo sutarties sudarymo tvarką, taip pat nurodyta, kad draudimo sutartis sudaroma draudikui akceptuojant draudėjo pasiūlymą (prašymą), pateiktą draudikui, arba draudėjui akceptuojant draudiko pasiūlymą sudaryti sutartį (CK 6.990 straipsnio 1 dalis).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, pasisakydamas dėl ikisutartinės informavimo pareigos vykdymo, konstatavo²: kad būtų laikomasi skaidrumo reikalavimo, vartotojui ypač svarbu prieš sudarant sutartį būti informuotam apie sutarties sąlygas ir jos sudarymo pasekmes. Būtent remdamasis šia informacija jis nusprendžia, ar nori būti saistomas sąlygų, iš anksto suformuluotų profesionalaus prekybininko ar tiekėjo. Sutarties nuostata yra aiški ir suprantama, kai ji ne tik suprantama gramatiškai, bet kartu vartotojui sudaroma galimybė remiantis tiksliais ir suprantamais kriterijais įvertinti jam dėl tokios sąlygos atsirandančius ekonominius padarinius. Draudikas privalo įrodyti, kad tinkamai įvykdė jam tenkančias ikisutartines pareigas, t. y. kad vartotojas turėjo galimybę priimti sprendimą dėl draudimo sutarties sudarymo ir suprato jam potencialiai reikšmingus draudimo sutartyje įtvirtintos garantijos apribojimo ekonominius padarinius.

Siekdamas pagrįsti Draudimo sutarties sudarymo, ikisutartinės informacijos prieš Draudimo sutarties sudarymą pareiškėjui atskleidimo ir pareiškėjo įsipareigojimo būti saistomu tarp jo ir draudiko sudaryta Draudimo sutartimi ir šioje sutartyje nustatytomis sąlygomis aplinkybes, draudikas Lietuvos bankui pateikė draudimo brokerių įmonės paaiškinimą, iš kurio matyti, kad AB Šiaulių bankas, kurio naudai įkeistas apdraustas turtas, inicijavo draudimo pasiūlymo pareiškėjui pateikimą. Susirašinėjime, vykusiame prieš sudarant Draudimo sutartį, AB Šiaulių bankas nurodė, kad įkeistas pastatas yra dar tik statomas, ir pateikė nuotraukas. Atsižvelgdama į tai, draudimo brokerių įmonė AB Šiaulių bankui nurodė,

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. spalio 21 d. nutartis, priimtas civilinėje byloje Nr. 3K-3-424-701/2016.

kad kol pastatas bus statomas, galios tik ugnies, audros, potvynio, sniego slėgio ir krušos rizikos. Atsakydamas į tai, AB Šiaulių banko atstovas nurodė, jog klientą (pareiškėją) tenkina draudimo sąlygos ir jis sutinka sudaryti Draudimo sutartį, todėl tą pačią dieną draudimo brokerių įmonė banko atstovui išsiuntė draudimo liudijimą, sąskaitą ir Taisykles. Draudimo brokerių įmonė Lietuvos bankui pateikė pirmiau minėto susirašinėjimo kopiją. Nagrinėjamo ginčo atveju teisiškai reikšminga aplinkybė, pagrindžianti pirmiau minėtus draudiko teiginius, yra tai, kad draudimo liudijime, kurio gavimo aplinkybės pareiškėjas neginčija, prie „Papildomų sąlygų“ yra ir Taisyklių 8.1.13 papunkčio sąlyga, kuria remdamasis draudikas pripažino įvykį nedraudžiamuoju: „Kol pastatas nėra baigtas statyti ar yra vykdomi statybos, rekonstrukcijos, kapitalinio remonto darbai, galioja tik ugnies rizika. Kai toks pastatas yra užbaigtomis sandariomis išorinėmis konstrukcijomis (sienos, langai, durys), turtui taip pat galioja audros, potvynio, sniego slėgio ir krušos rizikos.“

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų darytina išvada, kad prieš sudarydamas Draudimo sutartį pareiškėjas sutiko būti susaistytas su draudiku sutartiniais draudimo teisiniais santykiais ir būti saistomas tokių sąlygų, pagal kurias tuo laikotarpiu, kol pastatas bus statomas, galios tik ugnies, o esant draudimo liudijime „Papildomose sąlygose“ ir Taisyklių 8.1.13 papunktyje nurodytoms aplinkybėms – ir audros, potvynio, sniego slėgio ir krušos rizikos. Vadovaujantis CK 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu ir sutarties, kaip šalių susitarimo, samprata, sutarties šaliai yra privalomos tos sutarties sąlygos, su kuriomis ji sutiko, t. y. dėl kurių ji išreiškė savo valią. CK 6.186 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad sutarties sąlygos, su kuriomis šalis aiškiai sutiko, kai jos tai šaliai buvo tinkamai atskleistos, nelaikomos netikėtomis (siurprizinėmis). Remiantis Lietuvos banko nustatytais aplinkybėmis, darytina išvada, kad prieš sudarant Draudimo sutartį pareiškėjui buvo tinkamai atskleista Draudimo sutarties sąlyga, kuria remdamasis draudikas pripažino įvykį nedraudžiamuoju. Sutiktina su draudiko argumentu, kad nagrinėjamo ginčo atveju neturi didelės teisinės reikšmės tai, ar pareiškėjas faktiškai susipažino su Taisyklėmis, nes visos šiam ginčui aktualios nuostatos yra aiškiai pakartotos draudimo liudijime: t. y., nesvarbu, ar AB Šiaulių banko, inicijavusio draudimo pasiūlymo pateikimą pareiškėjui, darbuotojas, bendravęs su pareiškėju dėl Draudimo sutarties sudarymo, perdavė jam ir Taisykles, kurias, remiantis ginčo byloje esančiais įrodymais, draudimo brokerių įmonė išsiuntė AB Šiaulių banko darbuotojui, draudimo liudijimo įteikimo aplinkybės pareiškėjas neginčija. Kadangi, remiantis ginčo nagrinėjimo metu nustatytais aplinkybėmis, pareiškėjas sutiko su draudimo liudijime nurodytomis sąlygomis, jos jam yra privalomos ir laikomos sudėtine Draudimo sutarties dalimi. Papildomai pažymėtina, kad pareiškėjo nurodyta aplinkybė, kad jis „Papildomų sąlygų“ neperskaitė, nes nespėjo, niekaip nepagrindžia jo teiginio, kad šia aplinkybe draudikas manipuliuoja, nesąžiningai ar per plečiai (pareiškėjo nenaudai) aiškina šalių sudarytos Draudimo sutarties sąlygas. Faktinis susipažinimas su draudimo liudijime ar Taisyklėse esančių sąlygų turiniu priklauso nuo paties pareiškėjo, kaip draudėjo, veiksmų (t. y. sąlygų perskaitymo) ir valios tinkamai ir visapusiškai suvokti prisiimamų sutartinių įsipareigojimų turinį. Vertinant tai, ar draudikas tinkamai įvykdė savo ikisutartinę informavimo pareigą, teisiškai reikšminga aplinkybė, ar pareiškėjui draudimo liudijimas ir (ar) Taisyklės (konkretni nuoroda į jas) buvo įteikti. Kaip minėta pirmiau, ginčo tarp šalių dėl draudimo liudijimo įteikimo nekyla.

Kaip papildomą argumentą, kreipimesi pareiškėjas nurodo tai, kad draudimo įmoką pagal pareiškėjo vardu sudarytą Draudimo sutartį pareiškėjo žmona sumokėjo iš savo asmeninės banko sąskaitos, pareiškėjo apie tai neinformavusi, o tai, pareiškėjo vertinimu, kelia klausimų, kas yra tikroji Draudimo sutarties šalis. Vertinant minėto argumento pagrįstumą, vis dėlto pažymėtina, kad šis pareiškėjo teiginys neatitinka jo veiksmų Draudimo sutarties galiojimo metu: pareiškėjas nepateikė jokių duomenų, kad po Draudimo sutarties sudarymo iki 2020 m. liepos 3 d. įvykusios vagystės būtų ginčijęs Draudimo sutarties sudarymo faktą, būtų nesutikęs su tokiu įmokos pagal Draudimo sutartį mokėjimo būdu. Priešingai, kreipimesi pats pareiškėjas teigia, kad, susipažinęs su draudimo liudijime nurodytomis sąlygomis, į kitas draudimo bendroves nesikreipė, nes jį tenkino rizikos, nuo kurių draudžiamas turtas.

Remiantis CK 2.132 straipsniu, pažymėtina, kad asmenys turi teisę sudaryti sandorius tiek patys asmeniškai, tiek per atstovus, išskyrus įstatyme nustatytas išimtis. Atstovavimo atveju už civilinių teisinių santykių subjektus sandorius sudaro kiti asmenys. Vieno asmens (atstovo) sudarytas sandoris kito asmens (atstovaujamojo) vardu, atskleidžiant atstovavimo faktą ir neviršijant suteiktų teisių, tiesiogiai sukuria, pakeičia ir panaikina atstovaujamojo

civilines teises ir pareigas (CK 2.133 straipsnio 1 dalis). Taigi, kai sandorį atstovaujamojo vardu sudaro atstovas, laikydamasis prieš tai nurodytų sąlygų (atskleisdamas atstovavimo faktą ir veikdamas pagal suteiktas teises), atstovaujamojam atsiranda tokių pačių padarinių, kaip ir tuo atveju, jeigu sandorį jis sudarytų pats asmeniškai. Atstovui suteiktų teisių apimtis, kaip ir atstovavimo faktas, gali būti aiškiai išreikšti – nustatyti įgaliojime (kai atstovaujama sandorio pagrindu), kituose atstovavimo faktą patvirtinančiuose dokumentuose (kai atstovaujama įstatymų, teismo sprendimo ar administracinio akto pagrindu) arba numanomi – suprantami iš konkrečių aplinkybių, kuriomis atstovas veikia (pardavėjas mažmeninėje prekyboje, kasininkas ir pan.) (CK 2.133 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2011 m. rugsėjo 26 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-353/2011, konstatavo, kad teisės doktrinoje tokie santykiai, kai trečiasis asmuo turi rimtą pagrindą manyti sudaręs sandorį su kito asmens atstovu, turinčiu teisę veikti jo vardu, nors iš tiesų tas asmuo tokios teisės neturi, vadinami tariamu atstovavimu. CK 2.133 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad jeigu atstovas veikė viršydamas savo teises, tačiau tokiu būdu, jog trečiasis asmuo turėjo rimtą pagrindą manyti, kad sudaro sandorį su tokią teisę turinčiu atstovu, sandoris privalomas atstovaujamojam, išskyrus atvejus, kai kita sandorio šalis žinojo ar turėjo žinoti, kad atstovas viršija savo teises. Tariamas atstovavimas yra bendrosios taisyklės, kad atstovaujamojam teisiųjų padarinių sukelia tik įgaliojimo ir įgaliojimų neviršijusio atstovo atlikti veiksmai, išimtis, kuri grindžiama atstovaujamojo elgesio aplinkybėmis. Tokiais atvejais turi būti tikrinama, ar atstovaujamojo veiksmai buvo tokie, kad protingas žmogus analogiškais aplinkybėmis patikėtų esant atstovavimo santykiams, t. y. turi būti aiškinamasi, ar buvo objektyvių aplinkybių, kurios sudarė rimtą pagrindą asmenį laikyti kito asmens atstovu. Pažymėtina, kad turi būti vertinama situacija, buvusi sandorio sudarymo metu.

Ginčo byloje esanti 2019 m. liepos 19 d. iš pareiškėjo žmonos banko sąskaitos atlikto mokėjimo nurodymo pervesti draudimo įmokos sumą (117 Eur) kopija patvirtina tai, kad apmokančiam asmeniui buvo žinoma visa būtina informacija draudimo įmokai pagal Draudimo sutartį sumokėti, ji buvo nurodyta 2019 m. liepos 18 d. prašyme apmokėti Draudimo sutartį ir pateikta (išsiųsta) pačiam pareiškėjui. Tai suponuoja išvadą, kad duomenys, reikalingi draudimo įmokai pagal Draudimo sutartį sumokėti, įmoką apmokėjusiam asmeniui galėjo tapti žinomi tik iš paties pareiškėjo (pareiškėjui šią informaciją suteikus). Pažymėtina, kad nei teisės aktai, nei Draudimo sutartis nedraudžia draudėjui jam tenkančią pareigą sumokėti draudimo įmoką (nagrinėjamu atveju kartu patvirtinančią ir Draudimo sutarties sudarymo faktą) įvykdyti pačiam arba pavesti tai padaryti kitam asmeniui. Minėtos aplinkybės, taip pat tai, kad pats pareiškėjas iki ginčo tarp jo ir draudiko kilimo neginčijo Draudimo sutarties sudarymo ir įmokos sumokėjimo aplinkybių (ginčo byloje nėra jokių duomenų apie tai, kad pareiškėjas iki kreipimosi į Lietuvos banką būtų kreipęsis į draudiką, ginčydamas Draudimo sutarties sudarymo faktą, to neteigia ir pats pareiškėjas), taip pat įvertinus pareiškėjo ir draudimo įmoką sumokėjusio asmens santykių pobūdį (t. y. tai, kad draudimo įmoką sumokėjo pareiškėjo sutuoktinė iš savo banko sąskaitos), galima pagrįstai daryti išvadą, kad tarp pareiškėjo ir jo žmonos susiklostė tariamo atstovavimo santykiai ta dalimi, kiek pareiškėjas buvo įpareigotas sumokėti draudimo įmoką pagal sudarytą Draudimo sutartį. Taigi pareiškėjo žmona tariamo atstovavimo pagrindu įvykdė pareiškėjo, kaip draudėjo, pareigą sumokėti draudimo įmoką. Tai leidžia konstatuoti, kad toks Draudimo sutarties sudarymo ir įmokos sumokėjimo būdas nagrinėjamu atveju atitinka pareiškėjo valią, o trečiasis asmuo, į kurio sąskaitą buvo pervesta draudimo įmokos suma (t. y. draudimo brokerių įmonė), turėjo rimtą pagrindą manyti, kad įmoką sumoka tokią teisę turintis pareiškėjo atstovas ir šis veiksmas atitinka pareiškėjo valią.

Vadovaujantis pirmiau analizuotomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad pareiškėjas buvo tinkamai informuotas apie Taisyklių sąlygą, kuria grindžiamas ginčijamas draudiko sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, tinkamai išreiškė savo valią būti saistomam tokios Draudimo sutarties (Taisyklių) sąlygos, todėl nėra pagrindo nesivadovauti Taisyklių 8.1.13 papunkčio sąlyga, išskirta ir draudimo liudijime prie „Papildomų sąlygų“, nagrinėjant tarp šalių kilusį ginčą bei vertinant pareiškėjo draudikui keliamo reikalavimo pagrįstumą. Kaip minėta pirmiau, tarp šalių nėra ginčo, kad 2020 m. liepos 3 d. įvykis (vagystė iš apdrausto turto) atitinka Taisyklių 8.1.13 papunkčio sąlygoje įtvirtintą nedraudžiamąjį įvykį apibrėžimą, todėl, konstatavus pareiškėjo tinkamo supažindinimo su pirmiau minėta Taisyklių sąlyga aplinkybę, darytina išvada, kad draudiko sprendimas pripažinti įvykį nedraudžiamuoju ir tuo pagrindu atsiakyti mokėti draudimo išmoką yra teisėtas ir pagrįstas. Atsižvelgiant į tai,

pareiškėjo kreipimesi nurodytas reikalavimas rekomenduoti draudikui apskaičiuoti ir išmokėti draudimo išmoką atmetinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius